ధ్వని పరిణామాలు 5

వర్ణలోపం

వ్యాఖ్యాత

డా. రామక పాండురంగ శర్మ

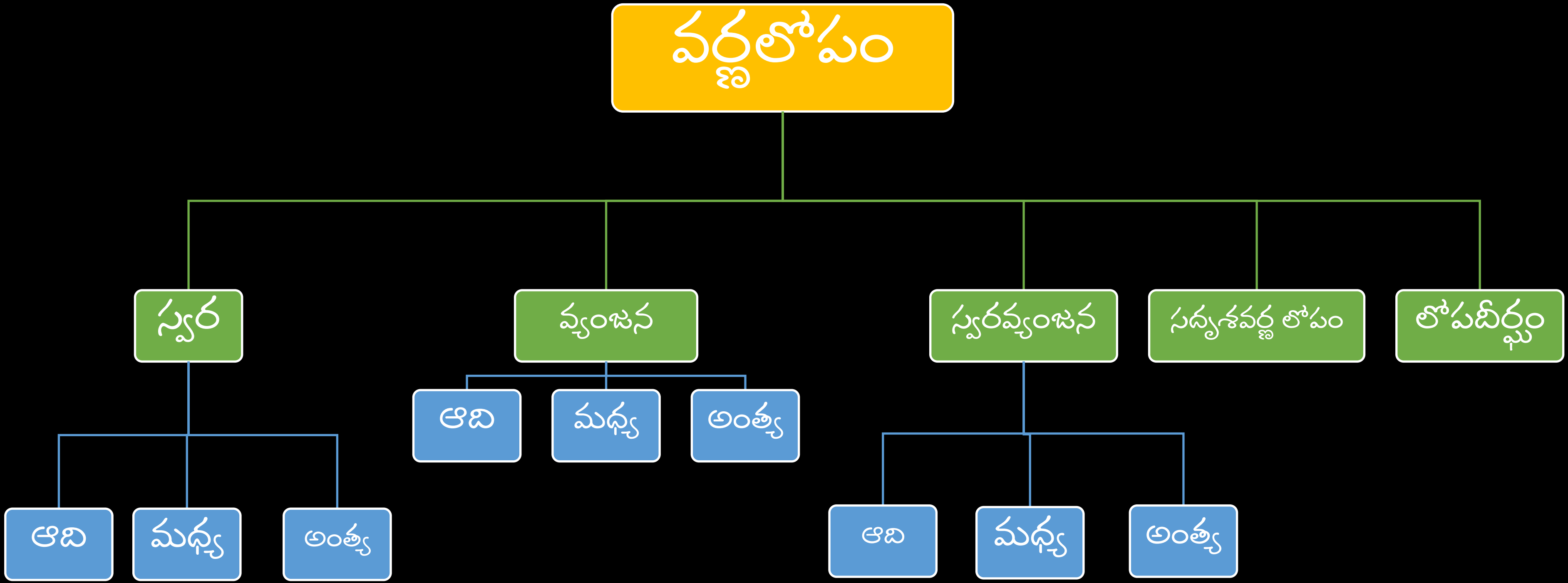
ఇదీ వరుస ....

- ధ్వని పరిణామాలు
- వర్ణ లోపము
  1) స్వరలోపం,
  2) వ్యంజన లోపం,
  3) స్వరవ్యంజన లోపం
  4) సదృశవర్ణ లోపం
  5) లోపదీర్ఘం

ధ్వని పరిణామాలు

- వర్ణాగమో వర్ణవిపర్యయశ్చ
  ద్వౌ చాపరౌ వర్ణవికారనాశౌ ।   -నిరుక్తమ్.
- వర్ణాగమం (శ్రీ > సిరి)
- వర్ణవిపర్యయం (నవ్వులాట > నవ్వుటాల)
- వర్ణవికారం (అగ్ని > అగ్గి)
- ✓ వర్ణ నాశం (మక్క+కంకి > మక్కంకి)

Teluguthesis.com

Teluguthesis.com

వర్ణ (స్వర) లోపం- Phonemic Loss

- ✓ ఒక మాటలో ఏదేని ఒక వర్ణం లోపిస్తే అది - వర్ణనాశం / వర్ణలోపం/ Phonemic Loss .
- ✓ ఆదిస్వరలోపం
  - ➢ సం. ఆశ్రిత > సం. శ్రిత
- ✓ మధ్యస్వరలోపమ్ (వర్ణ నాశము – Synecope)
  - ➢ తె. పొలతి > తె. పొల్తి
  - ➢ తె. ములికి > తె. ముల్కి
- ✓ అంత్యస్వరలోపం
  - ➢ సం. రామః > హిం. రామ్
  - ➢ తె. బాణమును > బాణమున్

వర్ణ(వ్యంజన) లోపం- Phonemic Loss

- ✓ ఆదివ్యంజన లోపం
  - ➢ చిగురు > ఇగురు
  - ➢ దొరలు > ఒరలు
  - ➢ నీవు > ఈవు
- ✓ మధ్యవ్యంజనలోపం
  - ➢ ఆ +కడ > ఆడ
  - ➢ క్రొత్త > కొత్త
  - ➢ సం. క్షారము > తె. కారము
- ✓ అంత్యవ్యంజన లోపం
  - ➢ ఇం. Water > wate ఉచ్చారణలో
  - ➢ ఇం. Light > ligh ఉచ్చారణలో

వర్ణ(స్వరవ్యంజన) లోపం- Phonemic Loss

- ✓ ఆదిస్వరవ్యంజన లోపం
  - ఇం. Necktie > tie
  - సం. ఆదిత్యవార్ > హిం. ఇత్తవార్ /ఇత్ వార్
- ✓ మధ్యస్వరవ్యంజనలోపం
  - పెద్ద + తనము > పెత్తనము
  - వంగ + కాయ > వంకాయ
- ✓ అంత్యస్వరవ్యంజన లోపం
  - సం. కుంజికా > హిం. కుంజీ
  - సం. మాతా > హిం. మా
  - తె. వచ్చెదను > తె. వచ్చెద

సదృశ వర్ణలోపం- Hapology

- ✓ సదృశ వర్ణాలు పక్కపక్కనే ఉన్నప్పుడు ఉచ్చారణాసౌలభ్యంకోసం లోపం అందులో ఒక వర్ణానికి లోపం కలుగడం – సదృశ వర్ణ లోపం.
  - మక్క + కంకి > మక్కంకి
  - నిప్పు + పుల్ల > నిప్పుల్ల
  - పువ్వు + విలుకాడు > పువ్విలుకాడు
  - ఎనుప + పసరము > ఎనుపసరము
  - ఎనుప + పెంట > ఎనుపెంట
  - కుత్తిగ + గంటు > కుత్తిగంటు
  - సం. శష్ప + పింజరః > శష్పింజరః
  - సం. శేవ + వృధః > శేవృధః
  - పెద్ద + తనము > పెత్తనము
  - వంగ + కాయ > వంకాయ

లోపదీర్ఘం – Compensatory Lengthening

- ✓ పదంలో ఉన్న వర్ణం లోపించగా దాని పూర్వవర్ణానికి దీర్ఘం వస్తుంది.
  - ➢ మొగము > మోము
  - ➢ దుముకు > దూకు
  - ➢ సొలయు > సోలు
  - ➢ వజ్రములు > వజ్రాలు

ధ్వని పరిణామాలు 21

- వర్ణాధిక్యం — 7
- వర్ణ వ్యత్యయం — 2
- వర్ణ వికారం — 7
- వర్ణ లోపం — 5

ఇంత వరకూ ....

- ధ్వని పరిణామాలు
- వర్ణ లోపము
  1) స్వరలోపం
  2) వ్యంజన లోపం
  3) స్వరవ్యంజన లోపం
  4) సదృశవర్ణ లోపం
  5) లోపదీర్ఘం

ధన్యవాదాలతో ....

డా. రామక పాండురంగ శర్మ

ఇది

Academy.TeluguThesis.com

వారి సమర్పణ